

**Jaksotyön teettäminen. Matkahätäpalvelu.  
Dnro 6/2018, annettu 21.5.2018**

**Oikaisuvaatimus hylättiin.**

*Oikaisuvaatimuksen tekijä:* X Oy, Helsinki

*Vireille:* 17.4.2018

*Oikaisuvaatimuksen kohde:*

Lounais-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueen päätös dnro LSAVI/961/04.07.02/2018, joka on annettu 13.3.2018.

X Oy on hakenut työaikalain (605/1996) 14 §:n 3 momentin (1518/2009) perusteella Lounais-Suomen aluehallintovirastolta lupaa järjestää matkahätäpalvelun lääkäreiden, sairaanhoitajien ja matkahätäkoordinaattoreiden työ työaikalain 7 §:n mukaisena jaksotyönä.

Hakemus on koskenut yhdeksää sairaanhoitajaa, seitsemää lääkäriä ja neljää matkahätäkoordinaattoria.

Hakemuksesta selviää muun ohessa, että matkahätäpalvelussa sovelletaan työaika-autonomiia, jossa jokainen työntekijä suunnittelee omat työvuoronsa yhteistyössä muiden työntekijöiden kanssa. Esimies hyväksyy suunnitellut työvuorolistat. Työntekijällä on vapaus ja vastuu suunnitella omat työvuoronsa työpaikalla yhteisesti sovittujen pelisääntöjen ja olemassa olevien reunaehtojen puitteissa. Työntekijä voi vaikuttaa myös työvuorojen pituuteen, aamu-, ilta- ja yövuorojen määriin sekä vapaiden rytmittelyyn ja sijaintiin.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto on hylännyt hakemuksen. Perusteluissa tuodaan esille, että poikkeuslupan myöntäminen on työaikalain 14 §:n 3 momentin perusteella mahdollista, jos jaksotyön teettäminen on välttämätöntä. Välttämättömyyden edellytyksiä on arvioitava objektiivisesti työn sisällön perusteella eikä siihen vaikuta yksinomaan työnantajan ja/tai työntekijöiden näkemys. Työn on siis oltava tosiasiallisesti luonteeltaan ja suoritusolosuhteiltaan sellaista, että säännöllistä työaikaa ei voida järjestää muuta työaikamuotoa kuin jaksotyötä käyttämällä. Lupakäytännössä välttämättömyys-edellytystä on tulkittu tiukasti. Hakemuksen mukaan sairaanhoitajat työskentelevät kolmivuorotyössä, lääkärit päivätyössä ja matkahätäkoordinaattorit kaksivuorotyössä arkisin ja viikonloppuisin. Työnantaja ei aluehallintoviraston mukaan tuonut esille sellaisia perusteita, joiden vuoksi toiminta olisi nykyisistä työaikajärjestelyistä poiketen välttämätöntä järjestää jaksotyöksi.

*Oikaisuvaatimus ja sen perusteet:*

X Oy on pyytänyt työneuvostoa oikaisemaan aluehallintoviraston tekemää päätöstä ja myöntämään poikkeuslupan alkuperäisen hakemuksen mukaan.

Yhtiö huolehtii keskitetysti suomalaisille henkilöille ulkomailla tapahtuneiden tapaturmien ja sairaustapausten lääketieteellisestä hätäpäivystyksestä, samoin kuin suomalaisille sairaaloille ilmaitse tapahtuvista äkillisistä hoitoa vaativista potilassiirroista. Toimintaa hoidetaan kaikkina vuoden päivinä ympärivuorokautisesti potilastarpeiden mukaisesti. Yhtiö on alan ainoa toimija Suomessa. Lääketieteellisen hätäpäivystyksen ja ilmaitse tapahtuvien potilassiirtojen teko iltta-, viikonloppu- ja yöaikaan on keskeinen ja kriittinen osa työtä. Potilaat ja sairaalat ottavat yhtiöön yhteyttä puhelimitse vuosittain noin 20 000 kertaa. Näistä sijoittuu ajalle kello 18 – 06 vuosittain noin 5000 yhteydenottoa.

Työajan järjestäminen jaksotyöksi on ollut ja on jatkossakin edellytys lääketieteellisen hätäpäivystyksen ja ilmaitse tapahtuvien potilassiirtojen järjestämiseksi. Asiakkaiden yhteydenottojen jälkeen yhtiöltä vaaditaan välitöntä reagointia. Yhtiön hätäpäivystys tukee sairaaloiden ja vakuutusyhtiöiden ympärivuorokautista toimintaa ja sen henkilöstön työaika on voitava järjestää jaksotyöksi. Vakuutusyhtiöt ja sairaalat edellyttävät, että yhtiö palvelee kaikkina vuorokauden aikoina ja yhtiölle on määritelty sopimuksissa päivystyksen vastausajat: puheluihin on vastattava 20 sekunnin kuluessa.

Sairaanhoitajat toimivat yksikön etulinjassa työskennellen kolmivuorotyössä vuoden jokaisena päivänä yhtiön toimipisteessä. Lääkärit työskentelevät virka-aikana kello 08 – 16 toimipisteessä aktiiviyöajalla ja sen jälkeen kello 16 – 08 he ovat varallaolossa välittömässä valmiudessa yhteydenottoja varten.

Yhtiöllä ei ole potilaiden perinteistä lääkäriaseman kaltaista kliinistä vastaanottoa, mutta lääkäri ja sairaanhoitaja ovat tavoitettavissa etänä välittömästi ja ympärivuorokautisesti. Yhtiö tekee potilaiden hoidon valvontaa etänä. Henkilökunta ei tee kliinistä potilastyötä kansainvälisiä potilassiirtoja lukuun ottamatta. Työ on kuitenkin rinnastettavissa työaikalain 7 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun toimintaan.

#### *Työsuojeluvaltuutetun kuuleminen:*

Yhtiön työsuojeluvaltuutettu A puolsi työnantajan poikkeuslupahakemusta. Työneuvosto on varannut A:lle tilaisuuden tulla kuulluksi työnantajan oikaisuvaatimuksen johdosta. A on puoltanut oikaisuvaatimusta todeten, että työ on välttämätöntä järjestää jaksotyöksi. Jaksotyö lisää työtyytyväisyyttä, työvuorojen suunnittelua ja henkilöstöressurssien tasaamista.

#### *Työneuvoston päätös:*

Oikaisuvaatimus hylättiin.

#### *Päätöksen perustelut:*

Työaikalain (605/1996) 7 §:n 1 momentissa on tyhjäksi tarkoitettu luettelo niistä työaloista ja töistä, joissa säännöllinen työaika voidaan järjestää jaksotyöksi. Koska tässä luettelossa ei

kuitenkaan ole voitu ottaa huomioon kaikkia jaksotyötä edellyttäviä työaloja ja töitä, on aluehallintovirastolle säädetty työaikalain 14 §:n 3 momentissa (1518/2009) mahdollisuus myöntää poikkeuslupa jaksotyön teettämiseen sellaisissakin tapauksissa, joita luettelossa ei ole mainittu. Poikkeuslupa voidaan myöntää, jos jaksotyön teettäminen on välttämätöntä. Työaikalakia koskevassa hallituksen esityksessä ei ole selvitetty, mitä välttämättömyydellä tässä yhteydessä tarkoitetaan (HE 34/1996, s. 49). Selvänä on kuitenkin pidettävä, että välttämättömyyden edellytystä tulee arvioida objektiivisesti, kyseessä olevan työn ja sen sisällön perusteella. Ratkaisua ei siten voida perustaa pelkästään työnantajan ja/tai työntekijöiden näkemykseen jaksotyön välttämättömyydestä. Tämä tarkoittaa sitä, että työn on tosiasiallisesti oltava luonteeltaan tai suoritusolosuhteiltaan sellaista, että säännöllistä työaikaa ei voida järjestää muuta työaikamuotoa kuin jaksotyötä käyttämällä.

Aluehallintovirasto on oikaisuvaatimuksen kohteena olevassa päätöksessään todennut työaikalain 14 §:n 3 momentissa asetetun välttämättömyyskynnyksen korkeaksi ja katsonut, ettei X Oy ollut esittänyt sellaisia seikkoja, jotka osoittaisivat, ettei matkahätäpäivystyksen sairaanhoitajien, lääkäreiden ja matkahätäkoordinaattoreiden säännöllistä työaikaa voida järjestää muuta työaikamuotoa kuin jaksotyötä käyttämällä.

Koska poikkeuslupa on myönnettävissä vain silloin, kun jaksotyön teettäminen on välttämätöntä, ei lupaharkinnassa voida antaa merkitystä jaksotyöajan käyttämisen tarkoituksenmukaisuutta koskeville käsityksille eikä työntekijöiden toiveille.

Yhtiö on katsonut, että sen toiminta rinnastuu joko ympärivuorokautisen terveyskeskuksen tai lääkäriaseman toimintaan. Yhtiö on kuitenkin tuonut oikaisuvaatimuksessaan nimenomaisesti esille sen, että yhtiö ei tarjoa kliinistä vastaanottopalvelua vaan sen työntekijät työskentelevät potilaan hoidon valvonnassa etänä, kansainvälisiä potilassiirtoja lukuun ottamatta.

Jaksotyö on työaikamuotona tarkoitettu käytettäväksi sellaisilla työaloilla, joilla ei ole mahdollista soveltaa päivittäistä kahdeksan tunnin työaikaa eikä edes määrättyä viikoittaista työaikaa esimerkiksi sen takia, että työn laatu tai riippuvuus vuodenaajoista, sääolosuhteista tai liikenneoloista edellyttävät työajan joustavaa sääntelyä pidempien ajanjaksojen puitteissa (Kom. 1941:5 s. 14). Työaikalain 7 §:n ja sen edeltäjien soveltamiskäytäntö osoittaa, että jaksotyösäännöksessä olevaa työalojen luetteloa on tulkittu suppeasti. Kuten työaikalain 7 §:n luettelosta selviää, tällaiset alat ja työt ovat keskenään hyvin erilaisia. Niille on kuitenkin yhteistä se, että säännöllinen työaika on

erilaisista, kuten työn epäsäännöllisyyteen liittyvistä, syistä hankala järjestää työaikalain pääsäännön mukaan (TN 1405-05, ään.7 -2).

Sinänsä jaksotyö soveltuu ympärivuorokautisesti teetettävään työhön, jossa niin työvuoron pituus kuin ajankohtakin vaihtelee. Nyt ratkaistavassa asiassa työnantaja on kuitenkin selvittänyt, että työtä suoritetaan sinänsä ympärivuorokautisesti mutta vuorotyönä seuraavasti: sairaanhoitajat tekevät kolmivuorotyötä ja matkahätäkoordinaattorit kaksivuorotyötä. Lääkärit työskentelevät kello 8 – 16 ja ovat kello 16 – 06 välisen ajan varalla.

Lausuntopyyntöissä kuvatussa työssä ei työneuvoston käsityksen mukaan ole siis tullut esille sellaisia yllä esille tuotuja erityistekijöitä, jotka edellyttäisivät työajan järjestämisen jaksotyöaikasäännöksen mukaan. Työnantaja ei ole myöskään esittänyt perusteita, joilla säännöllinen työaika olisi välttämätöntä järjestää jaksotyöksi. Näin ollen ei ole syytä muuttaa oikaisuvaatimuksen kohteena olevaa aluehallintoviraston päätöstä.

Työnantaja tuo oikaisuvaatimuksensa perusteluissa esille, että työ olisi rinnastettavissa työaikalain 7 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun toimintaan. Poikkeuslupaa ei ole kuitenkaan haettu tällä perusteella. Työneuvosto on tutkinut asian ensiasteen päätöksen sisällön mukaisessa laajuudessa arvioiden työaikalain 14 §:n 3 momentissa säädetyn välttämättömyys-edellytyksen täyttymistä.

*Sovelletut lainkohdat:*

Työaikalain 14 §:n 3 momentti (1518/2009).

Päätös on yksimielinen ja se perustuu puheenjohtaja Ahtelan, jäsenten Douglas, Leppänen, Hjelt ja Raution mielipiteeseen.